

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In festo pentecostes

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

darium ejus ambulemus, & elegans flos-
culum plenum consolationis decerpamus,
Pl. 65. v. 5.

3. *Tempore ultima emigrationis.* Quan-
do oculi non amplius vident, aures non au-
diunt, lingua non loquitur, pedes non am-
bulant, & manus non palpant: tum sane
consolatione vel maxime opus est. Unde
vero eam hauries nisi è fontibus Israelis? in
quibus mors piorum describitur, velut pla-
citus somnus, Joh. 11. v. 11. tanquam abitus
ad Patrem, Joh. 16. 5. ut liberatio ex omni-
bus molestiis, Phil. 1. 23. quis igitur eandem
exhorresceret, & non potius spe instantis
liberationis cum Paulo exclamaret: Cupio
dissolvi, & esse cum Christo, Phil. 1. v. 23.

Sicut igitur pius ille Josephus in fertili-
tate septem annorum magnam frumenti
copiam collegit, ne homines ingruente an-
nonæ caritate fame interirent, Gen. 49. v.
49. Ita etiam quilibet Christianus, dum
mens est sana in corpore sano, templum as-
sidue frequenter, & verbum Dei cum de-
votione debita audiat: quo tempore tri-
bulationis cor suum eo confirmare possit,
Licet enim in præsentiarum non appareat
quam utilitatem sententia hæc vel illa affe-
rat, tamen suo tempore expetiemur, nul-
lum verbum sine insigni utilitate esse,
quando vexatio ingruit, quæ dat intel-
lectum, Esa. 28. v. 19. Adhuc nobis gratia Chri-
sti, Amen.

IN FESTO PENTECOSTES.

Evangelium, Joh. 14. v. 24. - 31.

EXORDIUM.

CUM mirandus Propheta Elias,
jussu Dei, ad montem Horeb
venisset, ibique in spelunca per-
noctaret: sermo Domini fa-
ctus est ad illum, ut egrederetur spelunca:
quod cum Elias fecisset, Dominus transi-
bat, & ventus vehementissimus & fortis,
dirumpens montes, & conterens petras,
ante Dominum: non in Spiritu Domini,
& post Spiritum commotio: non in com-
motione Dominus, & post commotio-
nem ignis: non in igne Dominus, & post
ignem sibilus auræ tenuis. Quod cum
audisset Elias, operuit vultum suum pal-

lio, & egressus, stetit in ostio spelun-
cæ, & loquebatur cum Domino, 1. Reg.
19. v. 9.

Hæc mirabilis Historia est, in qua non
modo idea visibilis Spiritus sancti effusio-
nis ostenditur, in qua similiter sonus de
cælo, tanquam advenientis Spiritus vehē-
mentis auditus est, Act. 2. v. 2. sed discimus
quoque hinc, quomodo Deus in nos ho-
mines, præcipue vero fideles affectus sit,
quia hic Eliæ in summa animi pertur-
batione versanti, in sibilu auræ tenuis se
manifestavit. Et enim caritas ipsa, 1. Joh.
4. v. 8. hinc non potest, quin diligit illos qui
vera

vera fide ipsum amplectuntur, ut Moses non temere exclamet: Diligit populos, Deut. 33. v. 3.

Inspicite cœlum & terram, & omnia, quæ in eis sunt: quid aliud illa sunt quam testimonia caritatis erga lapsum genus humanum. Omnia quippe propter hominem, sed homo propter Deum, ut ejus beneficia laudet, Deumque glorificet, Psal. 50. v. 15.

Inter omnia vero dilectionis divinæ testimonia, illud maximum & præcipuum est, quod propter homines, Filium suum unigenitum in carnem misit, & Paracletum Spiritum sanctum super Apostolos effudit, & indes adhuc in corda nostra effundit, ut ita, sicut Bernhardus optime sentit, totus exercitus cœlestis homini quasi ministret. Angeli mittuntur ad tuendum nos, Filius Dei ad redimendum, & Spiritus sanctus ad sanctificandum. Imo hoc extra omne dubium est, si Deus, cœlestis Pater, sublimius & carius quicquam habuisset Filio suo & Spiritu sancto, quod & illud nobis ex ardentissimo in nos amore non den egasset. Deus Filius & Deus Spiritus sanctus ejusdem essentiae sunt, cum Patre, ejusdemque Majestatis & gloriæ. Quando igitur Filium & Spiritum sanctum nobis dat, donum sibi æquale nobis exhibet. Hæc caritas est, quæ Angelorum, nedum hominum linguis exprimi nequit: sicut & Deum cœli cœlorum non capiunt, 1. Reg. 8. v. 8.

Hac de re agit in præsentia in Ecclesia Dei, maxime quod visibilem Spiritus sancti effusionem concernit, quam Christus Discipulis promisit, & quinquagesimo post resurrectionem die præstitit, unde &

præsens festivitas nomen accepit, quod à Græcis πεντηκοστήν vocata fuerit. Nos hac vice pro instituti ratione meditaturi sumus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

JJ.

Exegesis.

Quando Judæi in V. T. Pentecosten suam celebrabant, tenebantur Domino sacrificium cibatorium novum offerre, panes Movendæ duos, de duabus decimis similæ fermentatæ, ut constat ex Levit. 23. v. 16.

Hæc figura debiti Christianorum fuit, quod hodie tenus spiritualiter nobis observandum est, postquam per Christum creatura nova effecti sumus, 2. Cor. 5. v. 17. & hoc sine Spiritum novum accepimus, Psal. 51. v. 12. ut ab illo agamur, & ducamur, ne secundum carnem, sed secundum Spiritum ambulemus, Rom. 8. v. 1. tanquam aquilæ renovatæ, Psal. 103. v. 5. quæ sursum feruntur, sapientes quæ sursum sunt, non quæ super terram, Col. 3. v. 2.

Id docet nos prælecta Pericope, quam pii Veteres in Pentecostes festo in Ecclesia declarandam ordinarunt.

Querela respicit

1. *amatorum Christi raritatem.* Qui non diligit me, dicit Christus, sermones meos non servat. Hoc axioma convertibile est, utrumque siquidem verum: Qui Christum non diligit, sermones ejus non servat: & qui sermones ejus non servat, vere quoque di-

cere nequit, quod eum diligit, hæc enim caritas Dei efl, ut mandata ejus custodiamus, 1. Joh. 5. v. 3.

Quodfi igitur præfentem mundum intueamur, nemo non amator Chrifti videri vult: verùm praxis ipfa contrarium prohdolor! teftatur. Plurimi enim verbum Dei fusque deq; habent, dicentes cum Auditoribus Efaïæ: Manda, remanda, Efa. 26. v. 13. Non ambulabimus, Jerem. 6. v. 17. Qui igitur dilectionem Chrifti profiteri poffunt?

Occurrunt Exfecratores & blafphemi, qui Sacramenta, vulnera, fanguinem & mortem Chrifti in vanum adhibent, iisque proximo mala quæque imprecantur, & tamen Chriftianorum nomine fuperbiunt. Verùm non bona efl gloriatio vefta, 1. Cor. 5. v. 6. Qui enim, inquit Chriftus, diligit me, fermonem meum fervabit, qui verò non diligit me, sermones meos non fervat. Hinc elucefcit, hujufmodi blafphemos & exfecratores non partem habere cum Chrifto, fed eundem denuò crucifigere, & fanguinem teftamenti pollutum ducere, in quo fanctificati funt, Hebr. 6. v. 6. & 10. v. 29.

Occurrunt fcortatores & adulteri, qui ut equi libidinoſi ad uxorem proximi fui hinniunt, Jer. 5. v. 8. & tamen Chrifti nomen ufurpant. Verùm decipiunt feipfos, qui enim diligit me, dicit Chriftus, fermonem meum fervabit &c. Atqui verbum Chrifti vale, ut non modò in operibus, fed & in verbis & cogitationibus caftimoniam ftudeamus, & ex adverfo omnem libidinem vitemus: quia omnis, qui viderit mulierem, ad concupifcendam eam, jam mæchatus efl eam in corde fuo, Matth. 5. v. 28.

Unde conflat, ejufmodi homines impuros, inter amatores Chrifti non numerandos, fed pertinere ad fynagogam Satanæ, qui Spiritus immundus dicitur, Luc. 11. v. 24.

Inveniuntur fceneratores qui iniquis ufuris proximum aggravant, & violenter tollunt pelles eorum defuper eis, & carnem eorum defuper offibus eorum, Mich. 3. v. 2. Attamen Chrifti amatores videri volunt, At quia mandatum Chrifti de fraternâ caritate non obſervant, fruſtrâ fe Chriftum diligere gloriantur, 1. Joh. 4. v. ult.

Hinc ergò conflat, quam rara avis in terris ſint amatores Chrifti, hinc Dei benedictio quoque evaneſcit, & omnia commercia jacent. At unde hoc? Si quis non amat Dominum noſtrum Jeſum Chriftum, ſit Anathema, Mahoram-motha, 1. Cor. 16. v. 22.

II. *Pacis mundanae vanitatem*, de quâ Chriftus: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: Non quomodo mundus dat, ego do vobis. Ex quo apparet, inter pacem Chrifti, & pacem mundi ingens difcrimen eſſe. Multæ enim infidiæ doſi, Sir. 11. v. 31. Chriftus verò teſtis fidelis eſt, Apoc. 1. v. 5. qui veritatem cuſtodit in ſeculum, Pſal. 146. v. 6.

Nahas Ammonites cum Iſraelitis in Jabes-Galaad, in hoc fœdus ferire volebat, ut erueret omnium oculos dextros, 1. Sam. 11. v. 2.

Benadad quoque Syriæ Rex, nunciis ad Achab Regem Iſrael miſſis, illi intimabat: Argentum tuum, & aurum tuum, & uxores tuas, & filios tuos dabis mihi. Et licet Rex Iſrael reſponderet: Juxta verbum tuum, Domine mi Rex, tuus ſum, ego & omnia

omnia mea : tamen non acquiefcebat, fed & diripere urbem cogitabat, 1. Reg. 20. v. 4.

Quam egregiam, fi Diis placet! pacem Senacherib Hierofolymis offerebat? Facite mecum, ait, pacem, & egredimini ad me : & comedet unusquisque de vineâ fua, & de ficu fua, donec veniam, & transferam vos in terram, quæ fimilis eft veftræ terræ, 2. Reg. 18. v. 31. feqq.

Nec hodiè paci mundanæ nimium fidendum eft. Diabolus enim, valdè negotiofus eft, quò ignem belli fuccendat, quo vehementer delectatur. Unde eò diligentius oremus, ut Deus pacis conterat Satanam fub pedibus noftris brevi, Rom. 16. v. 20.

Intereâ hoc folatium noftrum fit, quod pacem habeamus ad Deum, per Dominum noftrum Jefum Chriftum, Rom. 5. v. 1. hanc pacem neque Diabolus neque mundus nobis eripere valebit, exuperat enim omnem fenfum, Phil. 4. v. 7. quinimò major eft, qui in nobis eft, quàm qui in mundo, 1. Joh. 4. v. 4. *Pax cum mundo fapè litigat cum conscientia*, ait Calliodorus; fic ut de Sodomitis dicitur, quod ipsis fuerit felicitas tranquillitatis & abundantia, quâ verò abufi funt ad superbiam, & omnis generis peccata, Ezech. 16. v. 49. ideò pax externa non tam refpici debet, quàm interior conscientiæ pax, hâc fi gaudemus, fecuri dicere poffumus: Si Deus pro nobis, quis contra nos? Rom. 8. v. 32. feqq.

III. *Principis mundi hofilitatem*, quâ ultimo hoc tempore vel maximè faxit, fcienfens, quod modicum tempus habet, Apoc. 12. v. 12. hinc Chriftus: Venit Princeps

mundi hujus, h. e. circumit, ceu leo rugiens, quærens, quem devoret, 1. Petr. 5. v. 8.

Quod Diabolus Princeps mundi hujus, h. e. circumit, ceu leo rugiens, quærens, quem devoret, 1. Petr. 5. v. 8.

Quod Diabolus Princeps mundi hujus dicitur, id femel idè fit, quia Principatum fibi arrogat, qui tamen ipfi non debetur, ut conftat ex Matth. 4. v. 9. Deindè quia Regnum fuum habet in filiis incredulitatis, Eph. 2. v. 2. qui in omnis generis peccatis voluntante, & hoc ipfo Diaboli Dominio fe fubjiciunt. Nam qui peccatum facit, ex Diabolo eft: & in hoc manifefte funt filii Dei, & filii Diaboli, 1. Joh. 3. v. 8. 10.

Idipfum hætenus vidimus, & adhuc videmus, dum Satanæ molimine omnia ferè furfum deorfum feruntur, in omnibus tribus Hierarchiis, nihilq; intermittitur, quod certum hominibus exitium inferre poteft, undè non immeritò Abaddon, Apoc. 9. v. 11. dicitur, coràm illo enim gaudet mæror, Job. 41. v. 73.

O quoties aures hominum occupat, ne audiant verbum Dei, & inde fidem concipiant! Rom. 10. v. 17. quoties os, ne loquantur ad ædificationem neceffitatis, Eph. 4. v. 29. quoties cor, ut inde exeant cogitationes malæ, homicidia, ad ulteria, fornicationes, furta, falfa testimonia, blaſphemia, quæ coinquinant homines, Matt. 15. v. 19.

Quilibet proindè immaculatum fe cuftodiat ab hoc feculo, Jac. 1. v. 27. ficut Chriftus eum de mundo elegit, Joh. 15. v. 19. Diaboloq; tanquam communi adverfario noftro verâ fide refiftat, 1. Petr. 5. v. 9. ne aliquando pœnas det, interitum æternum,

num, à facie Domini, & à gloriâ virtutis
ejus, 2. Thels. 1. v. 9.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. *Ex Patris redamatione.* Si quis
diligit me, ait Christus, sermonem meum
servabit, & Pater meus diliget eum. Hæc
ingens gratia est. Quamvis enim Deus
cælestis Pater univerfum orbem diligit, &
ita etiam impios in mundo: sicut & So-
lem suum oriri finit, super bonos & malos,
Mal. 5. v. 44. & vult serid, omnes salvos
fieri, 1. Tim. 2. v. 4. attamen specialis in-
spectio in electis ejus, Sap. 3. v. 9. quos ut
animam suam diligit, & ut pupillam oculi
tuetur, Zach. 2. v. 8.

Sicut igitur insignem læticiam affert piis
subditis, si Principem suum sibi benè cupe-
re norunt, sicuti Haman multis prædica-
bat, quod Rex Ahasverus super alios eve-
ctum in deliciis haberet se, Esther. 5. v. 10.
seq. Ita nobis multò magis exultare conve-
nit, quod Rex Regum nos gratiosè respe-
xit, & gratiâ sua dignatur. Omnis enim
homo mendax, Psal. 116. v. 11. Sed hic
Dominus nunquam mutatur, Mal. 3. v. 6.
omnia opera ejus in veritate, Psal. 33. v. 4.
citiùs montes commovebuntur, & colles
loco movebuntur, quam apex de verbo
ejus deficiat, Esa. 54. v. 10.

Hinc non modò preces nostras exaudit,
quando invocamus eum: sed & in angu-
stiâ constitutos blandè consolatur, ne ti-
meant, se enim adfuturum ipsis in tribula-
tione, erepturum, & glorificaturum eos,
Psal. 91. v. ult. quod & opere ipso sæpius
demonstravit: neminem enim unquam
derehiquit, qui speravit in eo, Sir. 2. v. 11.

In hoc mundo Deus aliquando huic vel
illi fidelem amicum conciliat, à quo sicut
animam suam diligit, diligitur, ut Davidis
& Jonathani exemplum probat, 1. Sam.
20. v. 17. Verùm facultas juvandi sæpè
deest.

Qui verò Deum amicum habet, cum
Assaph dicere potest: Quid mihi est in cæ-
lo? & à te, quid volui super terram? Psal.
73. v. 25. Sicut enim nemo bonus est, nisi
ipse solus, Matth. 19. v. 17. ita etiam arden-
ter diligit, Ol. 11. v. 8. ut Pater, Psal. 103.
v. 15. Mater, Esa. 49. v. 15. in caritate per-
petuâ, Jer. 31. v. 3. Psal. 103. v. 17.

II. *Ex SS. Trinitatis inhabitatione.* Ve-
nientem ad eum, dicit Christus, se, & Pa-
trem cum Spiritu sancto, indigitans, &
mansorem apud eum faciemus.

Hinc omnibus sinceris amatoribus
Christi, qui corde & ore ipsum profiten-
tur, & verbum ejus servare student, ingens
gaudium suboritur. Deus Pater amat nos,
Joh. 16. v. 27. & in hunc finem Filium su-
um unigenitum misit in mundum, ut viva-
mus per eum, 1. Joh. 4. v. 9.

Filius Dei, de oleo bono, quo unctus
est, velut caput, aliquid in barbam & in ve-
stimenta h. e. in Doctores & Auditores
stillari fecit, Psal. 133. v. 2. & Spiritum san-
ctum super omnem carnem effudit, Joël.
2. v. 28.

Spiritus quoque sanctus, nullum discrimen
observat, inter conversos Judæos &
gentiles, ut Petrus testatur, Act. 10. v. 35.
innuens gratum hunc hospitem, non modò
super Apostolos effusum: sed & omnibus
missum esse, ut gratiosâ suâ inhabitatione
quilibet in ingressu, progressu & egressu vi-
tæ fruatur.

In

In vitæ ingressu, super infantes effunditur, quando Christo in baptismo iniciantur, Tit. 3. v. 5. quin & Baptistam in utero Matris replevit, ut in exultationis gaudio Messiz adventum gratulatus sit, Luc. 1. v. 44.

In vitæ progressu templum & habitaculum suum ædificat, non modò in senibus, sed & in juvenibus, filiis & filiabus, Joël, 2. v. 28. habitat in sene Simeone, Luc. 2. v. 26. habitavit in matre & avia Timothei, quarum utraque plena fidei & Spiritus fuit, 1. Tim. 1. v. 5. habitavit in Regio Psalte, per quem quoque locutus est, 2. Sam. 23. v. 2. habitat quoque in mechanicis, sicut in Besaleel & Oholiab, Exod. 31. v. 2. Summa: Nullus æger cum Jobo aded infirmus, Job. 33. v. 19. nullus mendicus cum Lazaro aded egenus, Luc. 16. v. 20. nullus famulus cum Onesimo aded vilis est, Philem. v. 10. quin habitaculum suum in iis figat Spiritus sanctus. Propterea non modò in Pentecostes festo super Apostolos effusus, sed jam tum in V. T. Moysi ductor fuit, Prophetisque quid loquerentur, inspiravit: qui de futurâ gratiâ prophetarunt, scrutantes, in quod, vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi: prænuccias eas, quæ in Christo sunt passionis & posteriores glorias, 1. Petr. 1. v. 10. 11. sicut adhuc hodiè communicatio ejus nobiscum est, 2. Cor. 13. v. ult. ut ejus instinctu, quæ recta sunt faciamus, clamantes: Abba Pater, Rom. 8. v. 16.

In vitæ egressu, virtute suâ nos confirmat, nemortem horrescamus, quam suavissimis ided nominibus insignit, quod sit abitus ad Patrem, Joh. 14. v. 2. pacifica dimissio, Luc. 2. v. 19. janua ad vitam, Joh. 5. v. 24. exoptata dissolutio, & dives

lucrum, Phil. 1. v. 21. Quin ille ipse Spiritus est, qui Iesum à mortuis resuscitavit, & quia in nobis quoque idem habitat, certissimus, quod & nostra mortalia corpora vivificaturus sit, propter inhabitantem spiritum in nobis, Rom. 8. v. 11.

Quando igitur gratum hunc hospitem, Patrem, Filium & Spiritum sanctum nobiscum habemus, & quidem ita, ut templum & tabernaculum suum in cordibus nostris construxerit, meritò, quod nobis salus facta sit, adseverare possumus, sicut de Zachæo, ad quem Christus diverterat, dicitur: Luc. 19. v. 9.

III. Ex officii Sp. S. designatione, quod consistit

1. In consolando. Adjuvat enim infirmitatem nostram, Rom. 8. v. 26. dans lassitudinem, Esa. 40. v. 79. secundum divitias gloriæ suæ corroborari, in interiori homine: & Christum habitare per fidem in cordibus nostris, Eph. 3. v. 16.

2. In informando. Ille vos docebit omnia, ait Servator: potissimum, quomodo Deum ratione essentia & voluntatis cognoscamus. Nam, ut Hieronymus ait: *Omnia homo pecus est, absque notitiâ sui Creatoris.* Joh. 17. v. 3.

3. In revocando. Suggestet vobis, pergit porriò Servator, omnia, quæ dixi vobis. Naturâ rudes & insulsi sumus, ut non percipiamus ea, quæ sunt Spiritus Dei, 1. Cor. 2. v. 14. sicut Apostoli ipsi sæpè nesciebant, quæ illis Iesus loquebatur, Joh. 16. v. 18. Luc. 18. v. 34. quâ de causâ & sæpè ipsos ob fidem infirmam objurgavit, Marc. 9. v. 19. Nos insuper ita affecti sumus, ut facillimè bona quæ legimus, aut audimus oblivioni tradamus, instar viri, considerantis

faciem nativitatís fuæ in speculo, & poftquam confideravit fe, abiit, & ftatim oblitus eft, qualis fuerit, Jac. 1. v. 23. Ided Spiritum fanctum infirmitatem noftram adjuvare neceffe eft, ut non modò aperiat nobis fenfum, Luc. 24. v. 45. fed & legem fuam in corde noftro fcribat, ut femper norma noftro fit, Jer. 31. v. 33. fic benè nobis erit, inveniemusque gratiam & difciplinam bonam, coram Deo & hominibus, Prov. 3. v. 4.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus abfolvitur Regulis, quarum

I. *Verbum Chrifti ferva.* Qui diligit me, ait Chriftus, sermonem meum fervabit. Non dicit: Audiet sermonem meum; licet enim & hoc à vero Chrifti difcipulo requiratur, ipfo Chrifto teftè: Qui ex Deo eft, verbum Dei audit, Joh. 8. v. 47. at tamen nudum audire non fufficit; fed & vita juxta auditum verbum componenda eft. Si hæc fcitis, beati eftis, fi feceritis ea, Joh. 13. v. 17.

Imprimis verò verbum Chrifti fervandum eft,

I. *Per fiduciam cordis.* Ne ulla creatura nos inde divellat, Rom. 8. v. 39. e. g. quando Servator clamat: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eftis, ego reficiam vos, Matth. 11. v. 28. te quoque includas oportet, & quia tu quoque ex numero laborantium & oneratorum es, neutiquam de refectione dubites: Est enim Servator omnium hominum, maximè v. fidelium, h. e. eorum, qui fanctiffimum ejus meritum, quod pro toto mundo præftitit, in individuo fibi applicant, 1. Tim. 4. v. 10.

Id fecerunt Jobus, e. 19. v. 25. Paulus, Gal. 2. v. 20. Thomas, Joh. 20. v. 28.

Idem & nos faciamus, ut in omnibus adverfitatibus, morte quoque ipsa ad verbum Chrifti tanquam ad facram anchoram confugiamus. Amen, Amen dico vobis, ait Servator: fi quis sermonem meum fervaverit, mortem non videbit, in æternum, Joh. 8. v. 51.

II. *Per confessionem oris.* Ne pudeat nos sermonum Chrifti, Marc. 8. v. 38. fed parati femper fimus, ad fatisfactionem, omnipotentem nos rationem, de eâ, quæ in nobis eft fide, 1. Petr. 3. v. 5. Rom. 10. verf. 10.

Hoc nifi fit, fed confeflio occultatur, ut diligas gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei, Joh. 12. v. 43. indicium fanè eft, sermonem Chrifti apud ejusmodi homines in tenui pretio efle, aliàs illud confiteri minus vererentur, fi quidem Chriftus exprefle ait: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, Matth. 10, v. 28.

III. *Per conformationem operis.* Vos amici mei eftis, fi feceritis, quæ ego præcipio vobis, ait Servator, Joh. 15. v. 14.

Quando igitur Dominus clamat: Agite pœnitentiam, appropinquavit Regnum cœlorum, Matth. 4. v. 22. non furdis auribus prætermittamus illud, fed refipifcamus, dum peccare poffumus, ne tempus fortè nobis deficiat, à manè enim ufque ad vefperam immutabitur tempus, Sir. 18. verf. 26.

Quando Chriftus clamat: Cavete, ne corda veftro graventur crapulâ, & ebrietate, & curis hujus vitæ, Luc. 21. v. 34. iterum cogitemus; sermonem Chrifti efle, eun-

eundemque opere ipfo expleamus; In vi-
no enim eft *doulla*, Eph. 5. v. 17.

Quando Chriftus clamat: Mandatum
novum do vobis, ut diligatis invicem: vicif-
fim noftrum erit, id obfervare, ubi enim
dilectio non eft, fides non eft, fi quidem fi-
des per caritatem efficax eft, Gal. 5. v. 6.
Hebr. 11. v. 6.

Quando Chriftus dicit: Si quis vult
poffit me venire, abneget feipfum, & tollat
crucem fuam & fequatur me, ex Matth. 18.
v. 24. iterum meminerimus, non modò
donatum nobis effe pro Chrifto, ut in eum
credamus, fed ut etiam pro illo patiamini,
Phil. 1. v. 29.

Hoc ita per omnes fidei articulos dedu-
ci potefl, quos Chriftus, tanquam magnus
ille Cancellarius à Patre miffus, nobis re-
velavit, & enarravit, Joh. 1. v. 18.

Chriftum enim diligere & verbum ejus
fervare, nunquam separari poffunt: prop-
tereà illi, qui Chriftum diligere fe præten-
dunt, dum verbum ejus negligunt, ad nu-
merum verè credentium referri nequeunt:
fed hypocritæ funt, qui ore dicunt, Domi-
ne, Domine, Matth. 7. v. 71. habentes
speciem pietatis, 2. Tim. 3. v. 4. opere ipfo
verò fimiles funt fepulchris dealbatis: quæ
foris apparent fpeciofa, intus verò plena
funt offibus mortuorum, & omni spurci-
tiâ, Matth. 23. v. 27.

II. *Opem Spiritus fancti implora.* Quia
enim Chriftus ita in prælecto Evangelio
eum defcribit, quod fit fpiritus, qui Apo-
ftolis fuis omnia docturus fit, in omnibus
Statibus ope ejus magnoperè indigemus:
Verbi Miniſtri, ut doceat eos, quomodo
rectè fecent verbum veritatis, 2. Tim. 2.
v. 16. virgam amabilem & dolorem ritè

ufurpent, Zach. 11. v. 7. & ita opus Evan-
geliftæ facientes, ministerium fuum im-
pleant. 2. Tim. 4. v. 5.

Magiftratus, ut inſtruat eos, quomodo
juſtitiam parvo & magno administrare de-
beant, Deut. 1. v. 17. ne judicium ſupremi
judicis ſubeant, & ſicut tyranni cadant,
Pfal. 82. v. 7.

Mercatores, Opifices, & in genere omnes
Chriftiani, ut informet eos, quomodo in
vocatione ſua ambulent, ne naufragium
bonæ conſcientiæ faciant, quæ auro & ar-
gento potior eſt. Quid enim prodeſt ho-
mini, ſi univerſum mundum lucretur; ani-
mæ verò ſuæ detrimentum patiat, Mat-
th. 16. v. 26.

Imprimis, quod Chriftianifmum no-
ſtrum concernit, Spiritus ſanctus adeò
prora & pupis eſt, ut etiam ſine ipſo Jeſum
Dominum dicere nequeamus, 1. Cor. 12.
verſ. 3.

Rectè itaque non domi tantum & pri-
vatim auxilium Spiritus ſancti implora-
mus, dicentes: Cor mundum crea in me
Deus, Pfal. 51. v. 11. ſed & pii Veteres præ-
clarè ordinarunt, ut ſub initium cultus di-
vini canamus:

Sanctum rogamus Spiritum,

Veram fidem potiffimum,

Agone nos ut protegat,

In patriam quando avocet.

Equidem Papiftæ illudunt nobis, objici-
entes, habere nos neque Fidem neque Spi-
ritum ſanctum, quia quotidie propterea
oremus. Verùm laterem lavant ipſi, non
perpendentes, quod & Deus de iis invocari
velit, quæ jam poſsidemus, ſicut vel ex ſo-
lâ Oratione Dominicâ luce meridianâ cla-
rius eluceſcit, Deindè non ſufficit, habere
fidem,

fidem, sed requiritur etiam incrementum, sicut discipuli Christi quoque orant: Domine adauge nobis fidem, Luc. 17. v. 5. Quin & firmamentum necessarium est, ne à Christo fortè deficiamus, sed ad finem perseveremus, Match. 10. v. 22. Hæc perseverantia carnis & sanguinis non est, sed donum Spiritus sancti, qui propterea invocandus est, ut nos in fide conservet. Non enim sufficit, ut participes Christi effecti simus: sed opus quoque est, ut inisum substantiæ, usque ad finem firmum retineamus, Hebr. 3. v. 14.

Perge igitur invocare Deum, flocci faciens calumnias filiorum hujus sæculi. Quemadmodum enim in mari feliciter navigaturus, secundo vento opus habet, aliàs ad verso amne navigabit: Ita vita nostra nihil aliud, nisi navigatio est. Vehimur enim in impetuoso hujus mundi mari, & à decumanis fluctibus modò ad cælos evehimur, modò usque ad abyssos dejicimur, Psal. 107. v. 26. idèò secundo vento perquam nobis opus est, qui naviculam nostram impellat, ne submergatur, sed in portum vitæ æternæ feliciter appellat. Est hic ventus cælestis pentecostalis, Deus Spiritus sanctus, de quo Dominus, Esa. 57. v. 6. sine hoc vento contrariis velis navigamus. Non enim possumus Dominum Jesum dicere nisi in Spiritu sancto, 1. Cor. 12. v. 3. Hic ventus purificat aërem, reficit plantas terræ, affert benignum imbrem, quæ hæreditas Dei, quæ linguebat, confirmatur, Psal. 68. v. 10. Propterea vela explicemus, Deumque oremus, ut naviculam nostram hoc gratiæ vento regere dignetur. Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei, Rom. 8. v. 14.

III. *Timorem servilem elimina.* Propterea Servator, ait: Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Propter peccatum malam conscientiam habemus, & perturbatam, quæ semper præsumit sæva, Sap. 17. v. 11. & efficit, ut cogitationes se invicem accusent, Rom. 2. v. 15. ut rectè Bernhardus: *Nulla pena major est malæ conscientia, ipsa iudex, ipsa tortor, ipsa carcer, ipsa accusat, ipsa iudicat, ipsa punit, ipsa damnat.*

Sed hic Christus nos bono animo esse jubet, semel, quia in viâ sit, ut ad Patrem abeat, emundatur us conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi, Hebr. 9. v. 14. Deindè quia nobis aliùm Paracletum procuraturus sit, nempe Spiritum dilectionis, 2. Tim. 1. v. 7. qui foràs mittit timorem, 1. Joh. 4. v. 18. & illos, qui se ab eo regi sinunt, animosos reddat quò juxtà verbum Dei vivant, patienter ferant, beateque moriantur.

Quod si igitur res adversæ ingruant, fratres, remittiscamini verborum Christi: Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Fidelis enim est Deus, nec finit ququam tentari, suprâ id quod potest, 1. Cor. 10. vers. 13.

Quod si Diabolus telis ignitis suis à dextris & sinistris vos infestet, 2. Cor. 6. v. 8. non turbetur cor vestrum, Christus Magister salvationum est, sciens suos è tentatione eripere, 2. Petr. 2. v. 9.

Quod si mors è regione viventium vos ablatura: Non turbetur cor vestrum. Ego sum resurrectio & vita, ait Servator, Joh. 11. v. 26.

Hinc B. Martyres alacres ad cruciatus properarunt, sicut de Hieronymo Pragensi Autor Pontificius memorat: Neminem unquam

unquam Philosophorum, tam forti animo mortem pertulisse, & quasi ad epulas invitatum ad incendium properasse.

Sic Eusebius de Lucio Martyre refert, quod interficiendus ad Prætores se converterit, dicens: Gratias ago tibi, quod à malis Dominis liberor, & ad Deum Patrem, Regem optimum proficiscor,

Vos quoque confidite Vos mei! non horrentes mortem, quæ Christianorum lucrum est, Phil. 1. v. 21, Non formidate sepulchrum: Christus enim lectum præpa-

ravit, ut ibi requiescamus ab omnibus laboribus nostris, Apoc. 14. v. 13. Nolite metuere Diabolum, quando peccatorum tabulam nobis ostendit, Christus enim delevit Chirographum, quod adversus nos erat, Col. 2. v. 14. nos jam læto animo mori possumus, nihil enim condemnationis in iis est, qui in Christo Jesu sunt, Rom. 8. v. 1. Quod si nihil condemnationis in nobis, qui in Christo Jesu sumus, certissimi sumus salutis & vitæ æternæ, quam nobis Christus Jesus largiatur, Amen.

IN FESTO SS. TRINITATIS.

Evangelium Joh. 3. v. 1. -- 15.

EXORDIUM.

CUm Abimelech olim contra Sichemitas expeditionem moveret, noctu imperum in illos facturus, vidit Gaal de montibus multitudinem descendantem, per viam, quæ respicit quercum Augurum: Zebul verò exercitum advenientem umbras montium putavit: at postea Abimelech cum copiis suis adesse, cum damno suo comperit: qui oppugnata & captâ urbe, habitatores interfecit, urbemq; destruxit, ut ita sal in eâ disperferit, Jud. 9. v. 30. seqq.

Hæc mirabilis historia est, quam tamen mysticè exponemus.

Abimelech truculentissimus Tyrannus erat, qui LXX. fratres suos trucidari jussit, quò securius Regno frueretur, ut idem Turcicus Imperator hodiè in more habet. Imago est Diaboli, qui & Princeps hujus mundi dicitur, Johan. 16. v. 11, qui ubique

caedes machinatur, & æque per Antichristum in Occidente, ac Machometem in Oriente, multa millia Christianorum innocenter perimit, sanguinem eorum tanquam aquam effundens, Psal. 73. v. 3. ita, ut æstimentur sicut oves occisionis, Psal. 43. v. 22. Nec tantum hoc modo corpori insidiatur, sed etiam, & præcipuè quidem animæ, quando homines cæcitate & securitate obsidet, ut copias militares umbras montium reputent, veluti Zebul. Hoc est, non tantum periculum imminere putant, hinc dicunt: Neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus malum venturum est, Psal. 75. v. 7. hoc ipso verò astute illos circumvenit, ut exitium non antè deprehendant, quam omnes undæ super eos transierint, Psalm. 42. v. 8.

Hæc cæcitate & securitate laborarunt Phari-